

Упаковка зі знаком FSC

А.В. Таранцова, Тетра Пак Україна, П.В. Кравець, канд. с.-г. наук, Національний представник FSC в Україні, м. Київ

FSC є вираженням персонального бажання людини бути відповідальною за існування лісів на планеті.

З 7 жовтня по 17 листопада 2014 р. у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України проходила фотовиставка «Лісові історії», присвячена філософії відповідального ставлення до довкілля. 9 українських фотомайстрів (Євген Тімашов, Олександр Котенко, Олексій Карпенко, Антон Петрусь, Денис Кривий, Олександр Кіценко, Сергій Рижков, Тетяна Жеребицова, Сергій Гладкевич) демонстрували свої унікальні роботи, в яких розкрили нагальні проблеми охорони лісів і деяких тварин в їхньому природному середовищі існування, дали змогу зазирнути в найпотемніші куточки нашої планети.

Ініціатори заходу (компанії PepsiCo і Tetra Pak) у співпраці з Лісовою опікунською радою (FSC) та Всесвітнім фондом природи (WWF) прагнули привернути увагу громадськості до FSC-сертифікації в Україні, тим самим актуалізуючи філософію відповідального лісокористування та необхідність збереження лісових багатств нашої країни.

Матеріали цієї статті більш детально розкривають усі переваги упаковки зі знаком FSC, яка відповідає найсучаснішим стандартам відповідального лісокористування.

Лісове багатство планети

Загальна площа лісів на Землі становить 38 млн км² або близько однієї третини всієї суші. В Україні ця площа сягає 9,6 млн га. Серед них надзвичайно цінний екологічний регіон — Українські Карпати, які визнані Всесвітнім фондом природи (WWF) одним із 200 найважливіших природних екорегіонів світу. Флористичне розмаїття Карпат налічує понад 2150 видів рослин, серед яких багато реліктів, ендеміків та рідкісних видів, занесених до Червоної книги України. Багатий і різноманітний тваринний світ Карпат. Лише фауна хребетних налічує 435 видів.

Деревина є дуже важливою сировиною в пакувальній та будівельній галузях, особливо для виробництва паперу, картону та різноманітної упаковки. І це виправдано з економічного погляду. Так, для виготовлення будматеріалів з деревини потрібно менше енергії ніж для виробництва 1 т цементу у 5 разів, 1 т скла — у 14 разів, 1 т сталі — у 24 рази. Світове споживання паперу за останні 20 років зросло в 2,3 рази (з 92 до 208 млн т на рік).

З того часу, як люди порушили питання збереження навколишнього середовища, особлива увага завжди приділялася лісам. Безсумнівно, ліс — ресурс відновлювальний, але тільки при дотриманні певних умов. На жаль, факти свідчать про те, що в результаті масових безвідповідальних і безконтрольних рубок, лісовий фонд планети вже напрочуд виснажений. За

даними незалежних експертів частка незаконно заготовленої деревини коливається від 5 до 20 %. Щорічні чисті втрати лісів на планеті перевищують 5 млн га. Це супроводжується зникненням 95 млн дерев.

Упаковка з картону

Покращення добробуту населення викликає зростання споживчого попиту і як наслідок необхідність виокремлення потрібної продукції серед величезної кількості пропозицій. Статистика стверджує, що близько 70 % покупок відбуваються спонтанно, безпосередньо в місцях їх продажу. І споживач нерідко судить про продукцію насамперед через привабливу упаковку. Більше того, щоб не заблукати в океані різноманітної продукції, споживач розглядає упаковку

як чи не єдиний засіб безпосередньої комунікації з виробником продукції, носія інформації про продукцію та її відмінностях від конкурентної.

За даними Pira International загальний обсяг світового ринку упаковки становить понад \$ 600 млрд, 30 % якого це упаковка, котра виготовляється з паперу та картону. Щорічно для виробництва різноманітної упаковки в світі використовується 4,7 млн т картону хром-ерзац (FBB), 4 млн т хромового картону (SBB) та 15,5 млн т макулатурного картону (WLC). Компанія Tetra Pak щорічно на своїх більш ніж 40 фабриках виробляє багатощарові пакувальні матеріали, в яких 75 % складає картон, для виготовлення близько 200 млрд упаковок для напоїв та рідкої продукції по всьому світу.

Рис. 1. Екологічність картонної упаковки на всіх етапах її «життєвого циклу»

Відомо, що картон виробляють з целюлози, сировиною для якої є деревина — відновлювальний природний ресурс. Упаковка з картону найбільш екологічна ще й через те, що використана упаковка, з одного боку, швидко розкладається з мінімальними наслідками для навколишнього середовища, з другого — може бути використана як макулатура або вторинна сировина для виготовлення пакувальних матеріалів та інших виробів. Можна стверджувати, що картонна упаковка серед інших видів є найбільш екологічною на всіх етапах свого «життєвого циклу» (рис. 1).

Відповідно до сучасної моделі «сталого розвитку» доходи будь-якої компанії цілком гармонійно можуть поєднуватися з екологічною усталеністю та соціальною відповідальністю.

Компанія Tetra Pak — одна з тих, хто вибудовує свій бізнес на стійкому екологічному фундаменті, який постійно удосконалюється через структуру самого пакувального матеріалу, що виробляє компанія (рис. 2), сировинну базу, виробництво та логістику поставок замовникам. Картон у цьому матеріалі сприймає малюнок дизайну та забезпечує форму та жорсткість упаковки. Шар алюмінієвої фольги захищає продукцію в упаковці від O_2 , світла та сторонніх присмаків. Три шари поліетилену виконують різні завдання — один з них захищає шар картону від вологи зовні, другий є зв'язуючим між шаром картону та алюмінієвої фольги, третій — забезпечує герметичність упаковки при її виготовленні за допомогою зварювання.

Упаковка з багатшарових пакувальних матеріалів Tetra Pak після використання на 100 % переробляється. 75 % таких відходів — це високоякісна целюлоза для виробництва вторинного паперу та картону. 25 % — поліалюмінієва суміш (PEAL) у вигляді агломерату чи грануляту, що використовується для виготовлення різноманітних виробів (рис. 3).

Загалом із цієї вторинної сировини виготовляються паперові рушники та серветки, туалетний папір, пакувальний картон, книги, брошури, обкладинки, канцелярська продукція, транспортна тара, контейнери, коробки, складові для покривної черепиці та дорожнього покриття (рис. 4).

FSC сертифікат для упаковки

Отже, наведені приклади яскраво ілюструють екологічні та інші переваги застосування картону в пакувальній індустрії. Але яким чином підтвердити, що целюлоза для виробництва картону, виготовлена з деревини того лісу, в якому ведеться екологічно та соціально збалансоване відповідальне господарство? Для цього треба сертифікувати таке господарство, а також весь ланцюжок поставок від лісу через деревину, целюлозу, картон, упаковку з картону, продукцію в такій упаковці (рис. 5). Цим займається визнана в усьому світі міжнародна схема лісової сертифікації — Лісова опікунська рада (Forest Stewardship Council® або скорочено FSC®). Найявністю такого сертифікату, а з ним логотипу — дерево з галочкою (рис. 6) — свідчить про те, що деревина, в нашому випад-

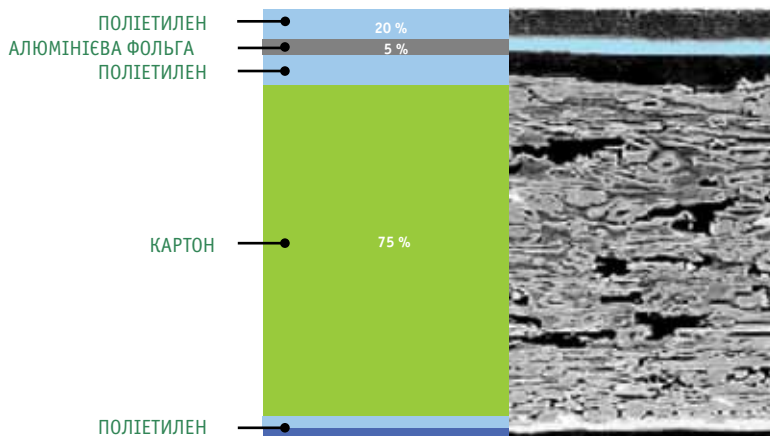

Рис. 2. Структура багатшарового пакувального матеріалу Tetra Pak

Вторинна сировина:

Целюлоза для виробництва вторинного паперу й картону

Поліалюмінієва суміш у вигляді агломерату чи грануляту

...чи навіть розділені поліетилен і алюміній

Рис. 3. Вторинна сировина з відходів упаковки з багатшарового пакувального матеріалу Tetra Pak

Паперові рушники й серветки
Туалетний папір
Пакувальні картони
Книги, брошури, обкладинки
Транспортна тара
Контейнери й коробки
Покривна черепиця тощо

Рис. 4. Продукція виготовлена з відходів упаковки з бага-
тошарового пакувального матеріалу Tetra Pak

Рис. 5. Від лісу до продукції зі знаком FSC

ку для картонної упаковки, отримана з лісів, де забезпечується високий рівень ведення лісового господарства на основі дотримання низки суворих екологічних, соціальних і економічних вимог.

Всього у світі сертифіковано вже понад 180 млн га або 4,6 % лісів в 79 країнах, продукція з деревини яких розповсюджується в 113 країнах. В Україні сертифіковано більш ніж 2,5 млн га лісів, що складає вагомий частку (24 %) всього лісового фонду країни. Це переважно лісогосподарські підприємства на заході і півночі нашої країни. До них приєдналося 59 деревообробних і лісоторговельних підприємств, які налагодили систему стеження за рухом сертифікованої деревини від виробника до споживача та мають збутові стратегії, що зорієнтовані на зовнішні ринки лісопродукції.

Влітку 2012 р. на українському ринку з'явилася перша продукція, маркована

знаком FSC. Нею став «Сандора Сік до сніданку» компанії PepsiCo, яка обра-
ла упаковку Tetra Pak з картону, сер-
тифікованого FSC. Згодом свій вибір
на користь FSC-упаковки зробила
і ТМ «Садочок» прямого віджиму.
Такий вибір підкреслив, що турбота
компанії PepsiCo про навколишній
світ, яка відображена в головному
принципі «Відповідально до мети»,
передбачає дбайливе використання
природних ресурсів та пакувальних
матеріалів.

Взагалі сьгодні статус лідера у будь-
якій індустрії не можливий без від-
повідального підходу до бізнесу,
орієнтованого на сталий розвиток.
Виходячи з цього девіз компанії Tetra
Pak — «Дбає про корисне» — якнай-
краще відображає прагнення компа-
нії зробити продукти харчування до-
ступними та безпечними.

Багато країн активно впроваджують
на ринок FSC-сертифіковану упа-
ковку. Так, наприклад, в Аргентині
обсяг сертифікованої за стандартами
FSC-упаковки Tetra Pak становить
70 % від загального обсягу упаковок
компанії в країні (1,8 млрд шт), а в
Бельгії, Нідерландах та Люксембур-
зі — 60 % (1,2 млрд шт). В Украї-
ні з 2011 р. було вироблено паку-
вального матеріалу для більше ніж
200 млн шт упаковок Tetra Pak, сер-
тифікованого за стандартами FSC,
а до 2020 р. компанія Tetra Pak по
всьому світу планує загалом перейти

на використання продукції з FSC-
маркуванням.

Приклади використання FSC-
сертифікованої упаковки з картону
демонструють всесвітньо відомі в своїх
галузях лідери світового ринку — ком-
панії Unilever, L'Oreal, McDonald's,
Lego та інші.

Все більше споживачів виявляють ін-
терес до продукції компаній, що ви-
робляють екологічно безпечну про-
дукцію в упаковці, сертифікованій
FSC. Купуючи таку продукцію, ко-
жен споживач стає на захист навко-
лишнього середовища і робить свій
внесок у збереження лісів для себе та
майбутніх поколінь.

А для виробників продукції викорис-
тання упаковки із сертифікатом FSC
надає важливі конкурентні переваги:

- забезпечує вихід на міжнародні ринки;
- підвищує ефективність бізнесу;
- поліпшує якість управління та прозорість діяльності в компанії;
- підвищує рівень задоволення ви-
мог споживача;
- збільшує капіталізацію компанії;
- поліпшує імідж та репутацію ком-
панії;
- формує громадську думку про від-
повідальне ставлення компанії до
природи.

Дбайливе та відповідальне ставлен-
ня до природи — єдина можливість,
яка дасть змогу зберегти планету для
майбутніх поколінь. *J*

Рис. 6. Знак
відповідаль-
ного лісви-
цтва